

#POAŽAJ BÓH ČASOPÍS EVANGELSKÍCH SERBOW

1. číslo

Budyšin, januar 1975

Létník 25

Grafika: farar Zejfart, Karlovy Vary

Wo časach a hodžinach, lubi bratřa, njeje trjeba wam pisać.
Wy sami dosć derje wěsće, zo džeń Knjeza přińdze kaž paduch
w nocy. Hdyž rjeknu: Měr je a pokoj! — tehdy jich skaženje
nahle nadpadnje, kaž bolosć samodruhu žónsku. Nichto nje-
wúčknje. Wy pak, lubi bratřa, njejsće w čmě, zo by was džeń
kaž paduch nadpadnył. Budźmy strózbi, woblečeni z kabatom
wěry a lubosće a z klobukom nadžije k zbóžnosći.

**Naše potajne hręchi stajiš ty,
Božo, na swětło przed
swoje woblico**

Štož do swjateho Božeho wobliča
hlada, spóznawa swoje hręchi. Tež
potajne a dawno zabyte hręchi nas
znowa wobskoržuja.

Tuž njespominajmy wjace na Boha!
Nječitajmy wjace w Božim słowie!
Njech so wjace njepreduje:
*Budźce dokonjeni, kaž je waš Wótc
w njebjesach dokonjany.*
Lubujće swojich njepřecelow.
Zohnujće tych, kiž was pokliwaju.
Cińce dobrotu tym, kiž was hidža.
Hrómadźce sej pokłady w njebjesach.

*Nichto njemože dwěmaj knjezomaj
słužić.*
Njesudźe njesmilnje.
*Budźce poddani swětnej wyšnosći
swojego swědomja dla.*
Lubosć je sćerpna a dobrociwa.
Wotkładźe tłu.
Récče wěrnost.
*Njedajće slóncu nad wašim hně-
wom zachadźeć.*
Ty njesměš mandželstwo lamać.
*Woblečće so nowego čłowjeka, ko-
tryž je po Boze stworjeny we wěr-
nej prawdosći a swjatosći.*

Kožde z tuthych słowow nam poče-
žuje swědomie.

Štož so Boha a Božeho słowa zda-
luje, ma na to wašnje měrnisiše žiwje-
nie. Je pak z tym wěc wotbyta?

Dajće sebi příklad z mediciny ro-
zestajeć:

Dr. med. Brand, jendželski lěkar,
je w Indiskej někotrym tysac wusad-
nym pomhał. Wón je jim ruki a nohi
operował, zo móžeja swoje stawy za-
so hibać. Wón je jim nös zrunał a z
wulkej pröcu kožu z włosami z hlo-
wy přesadził jako brjowki nad woči,
zo bychu znamjenja swojeje zrudne-
je chorosće wotbyli. Z jeho pomocu
móžachu so mnozy wusadni zaso do
žiwenja wrócić, zo móžeja zaso sej
swoj wšedny chlěb sami zaslužić, zo
so jich druzy wjace njeboja. Wusadni
běchu hać dotal w usadzeni z
čłowskeje towarzšnosći, přetož wšity
so bojachu natykowanja. Dr. Brand
pak je dopokazał, zo tuton strach je-
nož we wěstym stadiju chorosće a
tež jenož wěstym čłowjekam hrozy.

Tak je dr. Brand w swojej nje-
směrnej pilnosći a woporniwości ze
swojimaj wuškynamaj rukomaj a ze
swojim wulkim medicinskim wědze-
njom dobrociwy pomocnik wusad-
nych po wšem swěće. W rehabilitač-
nym srjedžišu we Vellore w Indis-
kej wuwučeju wón lěkarjow ze
wšech móžnych krajow, kak móža so
wusadni spomóżne operować.

Što pomha člowjekej, hdy by cyly swět dobył, na swojej duši pak škodował?

Husto slysimy, zo so zbožo přeje! — wosebje stro-wosć, přetož wona je to najwjete kublo. Wězo sebi přejemy wšítey strowotu, dokelž je jara wulke bohatstwo našežo žiwjenja, snano samo najwjete kublo n a z e m i. Docyla najwjete pak njeje! Naše člowske žiwjenje tola saha přez naše zemske lěta.

Bóh je člowjeka za wěcne žiwjenje, za žiwjenje w nje-beskim kralestwje stworil. Tuto žiwjenje pola Boha je naše najwjete kublo. Što by člowjekej pomhalo, hdy by tu na zemi wšo měl (pjenezy, strowotu, dobre žiwjenje atd.) a wěcne žiwjenje nic?

Potajkim: Najwjete a najdrohotniše kublo je za nas wěcne žiwjenje pola Boha. Wšo je zhujene, hdyž padnjemy do wěcneje smjerće. Wšitke zemske kubla — tež najdrohotniše su porno wěčnemu žiwjenju mjenje wažne. Z tym njeje prajene, zo bychu njewažne byle, ale mjenje wažne pak su. Haj, naše zemske žiwjenje dóstane dži-wajo na wěčnosć swój zmysl. Wo tym pak nochcemy džensa dale rozmyslować.

Naše hrono nas namolwja, zo njebychmy na najdrohotniše kublo, na wěcne žiwjenje před Bohom zabyli.

**Što pomha člowjekej,
hdy by cyly swět dobył,
na swojej duši pak škodował?**

Tole hrono chce nam prajieć: Wěcne žiwjenje před Bohom njemožeš z ničim narunać a byrnjež by cyly swět wobknježil. Wěcne žiwjenje njemožeš sebi dobyć ze žanym swětnym bohatstwem. Sy-li jo zhobil, njemožeš jo ze swojej prou wróćo dóstacá.

Kak zhubiš wěcne žiwjenje?

Prjedy hač spytamy na to wotmołwić, chcemy skrótka hiše druh problem přepytać:

Naše hrono wšak njerěči po słowie wo wěčny mž i-w j e n j u, ale wo duši. Z dušu pak je žiwjenje člowjeka mjenene. W scénju Lukaša rěka tole słwo: Kajki wužitk by člowjek měl, hdy by runje wšitkón swět dobył a zhobil so sam abo so sam wobškodzil? Tež nowy němski přeložk ma tu słwo ž i w j e n j e.

Préz čo zhubimy wěcne žiwjenje?

1. Tež naše najwuspěniše džělo nam njepomha k žiwjenju w Božim kralestwje — a byrnjež bychmy cyly swět dobyli. Njejsmy pak tola scicha mějenja, zo dy rbi nam Bóh wěcne žiwjenje dać, dokelž smy sej jo na zemi zaslužili? Wopravdze pak je tuto najwyše kublo Boži dar. Štóz to njewě a njepřipóznawa, jo njedóstane.

2. Wěcne žiwjenje zhubimy, je-li nam něsto druhe wažniše. W přirunaju (Luk. 12) praji Bóh bohatemu mužej: Ty blažnje, w tutej nocy budže twoja duša wot tebje žadana. Čeje budže, štóz sy sebi přihotował?

Při všech wuspěchach wostanje dr. Brandej, jeho pomocnikam a wšitkim wbohim potrejchenym jedna starosć — z tym sym nětko při tej wěcy, wo kotruž mi džensa wosebje dže.

Wusadni drje móža po operaci zaso swoje stawy hibać a z nimi džělać, ale začwanja w nich nimaja. Hdyž sebi wusadny při drjeworubanju porst wotrubnje, jeho to njeboli. Hdyž připadnje krawjenja so njedohlada, hakle pozdžišo pytnje, zo je porst zhobil. Hdyž je so we wobuću hózdz předobył, móže so stać, zo z črija krej běži, a chory wo tym něco nječeje. Tak dyrbja chorii jedyn na druhero kedžbować. Po kóždym džěle ma sej chory swoje stawy dokładne wobhladać, hač so snano zraňil njeje. Přetož rany so wězo hnydom jětřa, žałostnje smjerdža a stawy wotpadnu.

Chory žanu ból njezačuwa a runje z tym je wohrozeny.

Dr. Brand je to sam na sebi nazho-ni. Po napinacym dnju dyrbješe spó-znać, zo na nohomaj w porstach ža-

Mat. 16,26

Tuž prašejmy so sprawnje: Što je za mnje to najwažniše? Je to Bože kralestwo?

3. Samo Jězus běše spytowany za zemske kralestwo njebeske zhubić. Kak wjele bóle my!

4. Něchtóžkuli je sam wo sebi jara přeswědčeny a měni, zo bjez njeho njejdže, zo dyribi wón Bože kralestwo twarić, zo bjez njeho cyrkę wobstać njemože. Njepo-srđenje před našim hronom steji prěnje připowědanie Jězusoweho čerpjenja a wumréca. Za wučomnikow to rěkaše, zo tež woni bjez čerpjenja njebudu, zo snano smjeré na nich čaka. Što pak potom budže, hdyž wučomnicy njebudu mōć wjace Bože słwo připowědaci?

To njebě jich a njech njeje náša starosć. My njetwarimy Bože kralestwo. Wot nas so ničo druhe njewočakuje, hač jeno, zo bychmy swěrni namakaní byli.

5. Wěcne žiwjenje njedóstanje, štóz Chrystusa hani. To wšak zawěrnje činić nochcemy, ale hač so nam to njestawa na tajne, zakryte wašnje?

Tute prašenja chcedža nas namolwjeć, Boha přewšo lubować a jemu so přewšo dowěrić. Rozmyslujmy w čiczej hodžince sprawnje wo tym.

**Što pomha člowjekej,
hdy by cyly swět dobył,
na swojej duši pak škodował?**

Jedyn wukładowar da w parafrazy Jězusej takle prajieć: Cyly swět cheče za mnje dobyć. Wérē mi, zo wam to ničo njepomha. Njeho tež syly ludu k wam přińdu, njehodži-li pak waša wutroba po Božich pućach a nimaće-li měr z Bohom, su wšitke waše skutki podarmo.

Albert-Hrodžiščanski

noho začuća njemješe. Wón móžeše so z jehlu do porstow kałać, jeho to njeboleše. Nětk bě jasne, zo bě po dolních lětach woporniweho džěla sam schorjeł. W stysknej nocy dyrbješe so ze swojim wosudom wotnamakać. Chory! Wusadny! Konec wšechno do talneho džěla. Z hľuchimi porstami njemože wězo wjace operować. Jeho teorija, zo je wusad jenož pod wěstymi wuměnjenjemi natykowacy, je z jeho choroscu wotbyta. Noc połna hrozy, stysknoscé a dušinych boloscow!

Na druhe ranje wón zaso wzia w swojej zrudobje jehlu a kałnje so do porsta.

Ow, Božo, budź chwaleny!

Ow, Božo, kajka radosć, kajka zbožnosć.

Kałnjenje bě jeho zabolało, jara zabolało, krasne zabolało.

Dr. Brand je ze swojimi a nad swojimi chorymi wjele přemyslował wo žohnowanju boloscow. Bolosće su alarm, zo pytamy za škodu a ju wu-porjedžimy, zo džerny k lěkarjej a

sej damy pomhać. Bjez alarmu skom-dzímy drohotny čas.

Wězo su to strožele a bolosće, hdyž w swětle Božego wobliča poznajemy swoje potajne hręchi. To pak su spo-možne bolosće.

Derje tomu, kiž tajke dušine bolosće začuwa. Wón je na swojim znutr-kownym člowjeku hiše strowy.

Wón je alarmowany: Ty zlě činiš. Dži do so! Polěpšuj so! Čin pokutu!

W.

Słowo k wobrazej na 1. stronje.

Stražnik wozjewja z mócnaj trubu nowe lěto w Chrystusowym mjenje (chorhoj z křížom). Kak džiwnje překroča ludžo proh do noweho lěta. My chcemy mudriši być a so měć po słowie Biblike I. Tes. 5, 1–8. Wužiwajmy čas swěru, přetož ruče so minje (pěskowy časnik).

Lěto Knjeza Chrystusa budže za nas stać pod heslom:

Njewčěš, zo če Boža dobročiwość k pokutce wjedźe?

Ja Wam, lubi Serbja, přeju z cylej wutrobu, zo byše w nowym lěće wjèle dobročiwość wot Boha nazhonili. Mějmy wotewrjenu wutrobu za Božu dobročiwość lubošć, zo bychmy za nju džakowni byli. Džakownosć je tón najrješni a najwěscíši puć do pokuty – do praweje wěry.

Ja Wam přeju wšo dobre za lěto 1975, zo bychmy so strowi a wjeseli zetkali na Kublanskim dnju 3. 3. w Budyšinie a na Serbskim cyrkwiskim dnju

Waš

Gerat Lazar-Bukečanski,
předsyda Serbskeho cyrkwiskeho dnja.

Wliw Ochranowa na Serbow

Reformacija je drje měla wliw na cyły němski lud, haj može so rjec na cyły swět, ale Serbow jako naroda je so malo dotknyla. Zasada, zo ma so Bože słowo w mačeršinje předować, běše Serbam dołho zapowědzeňa, byrnjež běchu tehdrom Serbja w městach a na wsach 90–95 % wo-bydlerstwa. Luther sam měješe malo zajima za Serbow. Wo wjèle lepsi poměr k Serbam měješe Melanchthon. Jeho džowka Madlena wšak běše so wudała na Serba Kaspera Peukera. Dokelž z Wittenberga, Lipska a Frankfurta nad Wódru dosć serbskich teologow přichadžeše, běše móžno nimale wšitke ewangelske fary we Łužicy z fararjemi serbskeho pochada wobsadzic̄. Tak so tola tu a tam tež w cyrkwiskim žiwjenju serbska rěč jewješe. Bórze započachu přeložovać bibliske teksty za Bože služby. To běchu zakłady serbskeho pismowstwa.

Jara spomóżne skutkowaše na Serbow pietizm – wosebje Ochranow (Herrnhut). Pietizm běše duchowne hibanje, kotrež so prôcowaše wo po-božne, čiste žiwjenje w lubosći ke Knjezej Jézusej a k člowjekam. We wšelakich wosadach schadžowachu so małe skupiny, zo bychu zhromadnje sej swjate Pismo rozpominali a so modlili. Za wótca pietizmu wob-hladujemy Filipa Jakuba Spenera, duchownego wjednika uniwersity w Halle, kotrež je J. A. Komenského wysoko česčil. Z nim měješe wjèle zhromadneho.

Pod Spenerowym wliwom dońdze k tomu, zo bu w lěće 1706 Nowy testament w serbskim přełožku čišćany z pomocu Kathariny z Gersdorfa, wówki hrabje Zinzendorf. Pietizm drje měješe sylny wliw na studentow w Halle a na zemjanow we Łužicy, ale mjenje na wjesny lud, kotrež bě serbski. Wobnowjenej Bratrské Jednoće w Ochranowje poradzi so, Bože słowo tež malemu serbskemu člowjeku tak přinjeść, zo jo z wutrobu zapřimny. Bratrská Jednota bě nastala w lěće 1457 w Kunwaldze w Čechach. Byrnjež bě jenož mała cyrkzej, je tola dała swojemu ludej wulkich člowjekow – a sławny česki přełožk Biblie, tak mjenowanu Kralicku Bibliju, dokelž bu w Kralicach přeni króć čišćana. Po zrudnej, přehrataj wojnyne na Bělej Horje p. Prahi (8. 11. 1620) bu Bratrská Jednota w Čechach a na Morawje zakazana. Na to přindze přescéhanje ewangelskich zwiazane ze sylnej germanizaciju.

Tajne čitanje w Kralické Biblijji wuchowa česku rěč na wsach, hdyež běchu města přeněmčene. Hdyž pozdíšo so česki narod zaso wozrodzi, bě Kralicka Biblia zakład českého prawopisa.

Za čas přescéhowanja přenídze wjèle swjibow do wukraja, zo bychu swěrni wostali wérje swojich wótcow. Wjèle eksulantow zasydli so we

Woltarnišće Hodžijskeho Božeho domu

Łužicy, wosebje w Žitawskich wokolinach. Mjez Serbami nadeńdzechu eksulanća podobne poměry kaž doma – po wérje a po rěci. Hrabja z Zinzendorf poskići čeknjencam nowu domiznu, kotrež běchu přišli z Fulnekskeho kraja, hdyež bě Komenski jako wubérny pedagog skutkował. W lěće 1722 założichu Herrnhut – serbski Ochranow. Tu nastala ważne nabožne srjedžišćo – tež za Serbow! Zinzendorf, kotrež bě z Halle přišol jako pietist, steješe nětko pod wliwom stareje Bratrské Jednoty a dosta sam biskopsku swjećiznu wot wnuka Komenského Daniela Arnošta Jablonskeho. Swoje zastojnstwo při kralowskim dworje w Drježdžanach zloži a wěnowaše so jenož hišće Bratrské Jednoće.

Zinzendorf so bórze zaběraše z čežkim wosodom serbskeho luda a pôsla do jich wswow ewangelistow, zo bychu jim w jich serbskej rěci připowědali Ewangelij Knjeza Jézusa Chrystusa. Serbia tež wjèle chodža-

chu do Ochranowa a so tam zetkachu mjez sobu z Hornjeje a Delnjeje Łužicy. To jich narodne sebjewědōmje posylni.

Serbja założichu sej na wsach małe skupinki, hdyež spěwachu a w Biblijí čitachu – wšo serbsce, wšako bě w lěće 1727 cyła serbska Biblia wušla. Z tutoho bibliskeho hibanja wuńdze cyły rjad serbskich předarow a misionarow.

Prof. dr. Ota Wičaz je w jednym swojich dželov sptyał žiwjenjoběhi bratrow a sotrow swojego naroda hromadžić, kotriž běchu stali w służbie Bratrské Jednoty – zwjetša na misionskim polu. Byrnjež hnydom w zawodnym słowie prají, zo tuton zapis dawno njeje dospołny, je tola 16 wuznamnych wosobow serbskeho pochada przedstajil, kotriž su so ze złotym pismom do Ochranowskich stawiszow zapisali. Z někotrymi tuzych mjenow zetkawamy so hać do džensnišeho w němskich wosadach.

Na Marju Lobachec z Turnowa pola Picna w Delnjej Łužicy, kotař je najprjedy při boku swojego muža J. G. Hartmanna a pozdíšo sama skutkowała jako misionarka w Južnej Americe w Surinamje, smy w „Pomhaj Böh“ hižom spominali. Za-

pomnić njesměli na domjaceho misionara Mateja Langu, kotrež je po příkladzie Kašpora z Gersdorfa chodžil po serbskich wsach wukładuju swj. Pismo. Z Gersdorf sam bě serbsku rěč nawuknýl a je Zinzendorfo we a druhe kěrluše přeložil do serbskeje rěče a je wudał w lěće 1750 pod napisom: Ton hłos teje njewjesty Jézusoweje. Po Gersdorfoj smjerći w lěće 1751 přeńdzechu Serbja z Čichońcy do Małego Wjelkowa, hdyež měješe Langa swój statok, a założichu tam bratrsku koloniju podobnu Ochranowej a Zinzendorf ju mjenowaše „Serbsku Nisku“. Tamna Niska, kotař džensa hišće tak rěka, bě něšto lět předy wot českich eksulantow założena.

W Delanach pod Čornobohom zhromadzowaše Handrij Bjenada bibliski kružk.

Na Židowje wjedzeše tajku skupinu Měrčin Förster, kotrež hakle jako dorosčeny nawukny čitać, dokelž chyše Bibliju zeznac̄.

Tež we Wojerecach bě wjetša tajka skupina, ale tam měščanska rada jim zakaza jich zhromadzízny. Hłowa tam bě prosty kowar Gruner.

Samo w Delnej Łužicy běchu skupiny w Limbarku, we Wjerbnje a najwjetša z nich w Bórkowach, hdźež so přeco na 200 Serbow zeńdze w domje Měrcina PLAŠNA. Wšitke tute skupiny mějachu wuske styki z Ochranowom a z Małym Wjelkowom, hdźež Serbja často a rad chodźachu, wosebje na róčnych časach. Wobě wosadźe mějestej potom telko hosći, zo bě čežko jich wšitkich po-hošć.

Wšě tute zhromadźizny wězo Serbow skrućachu w jich wěrje a tež w narodnym sebjewědomju. Wšelkim lutherskim fararjam bě wěc podhladna, dokelž běchu we Wittenbergu w němskim a w duchu ortodoxsije kubłani. Woni jich wusměšujo mjenowachu mu karjow abo

ſtundarjow abo tež samo džě-
ći swěta. Raznje přeciwo nim
wojowachu, hustodosć bjez wuspě-
cha. W delnjoserbskej rěci so přeci-
wo nim wuda polemiske pismo: Unt-
terscheidj jadnogo wernego ksche-
szczana a jadnogo Herrnhutara.

Hdyž pietizm takle stajnje přiběraše, zdaše so, zo by mohla cyla Łužica so k wobnowjenej Bratrskej Jednoće přizamknýc, ale to so njeesta. Jako so na wsach narodne hibanje zesylni, zakaza Drježdánske knježerstwo kruče wšitke zhromadzizny. Knježerstwo měješe so po starej zasadze CUIUS REGIO EIUS RELIGIO — čeji kraj, toho wéra. Styki z Ochranowom běchu z tym přetorhnjene.

Kak drje by so serbski lud dale wuwil, hdz by móhl swobodnje pokroćować w studiju serbskeje Biblije a w zhromadnej modlitwie?

Miroslav Hloušek

Kubłanski dżen' 1975

pónedželu, 3. měrca 1975, w Budyšinje na Hornčerskej hasy

Tema: Pr  dar w pus  inje

Z Młodej wosadu w Mazurach (Polska)

Daloki je puć do Mazurow – 700 km. Rjana je krajina Mazurow. Bohate su stawizny Mazurow. Wulka je ličba jézorow, wjetša je ličba hórkow, najwjetša pak ličba bahnišcow. Pesk a jara dobra pôda, wulke kubla a małe statoki, Polacy a Mazurojo su tu susodža. Mazurojo maja swoju rēc, kotař pak je połskej bliska, wobknježa zwjetša tež němcinu. Woni su zwjetša ewangelscy – ale nětko w diasporje. Wosady su po kwadratnych kilometrach wulke. Wosadne žiwjenje pak je při wšech čežach pućow žiwe. Wosady z ewangelskoho Cieszynskeho kraja přindu w lécu na wopaty a wobohaćeja na swoje wašnje wosadne žiwjenje.

Naše plány so we wšem njespjal-nichu. Kontakt k polskej ewangelskej młodzinje njebě tajki, kajkiž bychmy sej jón přeli. Tola běchu naše ku-blanske dny (14) bohaté, wjesołe a wužitne.

Hólcý a holcy přijedzechu z diakonom A. Birku z Hodžíja, Hučiny a z Klukša. Naš bywiši kantor Günter Schwarza a swójba kaž tež ja běchmy hižo do časa do Kompa pola Giżycka (Lötzen) jěli, zo bychmy so orientowali a přihotowali — to bě deře tak!

Statok Pawela Struga steji zwonka wjeski na wyšinje njedaloko Niegočinskeho jězora (Löwentiner See). Tam mějachmy dwě stwě: hólcy pôda swinjaceho chléwa a hólcy w domskim. Tak pak tam na 15 druhich hosći hišče bydleše. Na wšę 35 wosobow a wjac běchmy tam hromadže. We wulkim kotole na zahrodze za sebje a za přečelow warjachmy. Što ha sée to přeco warili? Zopu, zopu, zopu! Ale wona džen a lepjé slodžeše. Sedžachmy wokoło wohnja. Spěwachmy a diskutowachmy wjele. Chyčhmy wšak wšo po možnosti intensiwnje dožiwić. Puówachmy do blišeje a dalšeje wokoliny. Husto ste-

jachmy při dróze a čakachmy na awto, kiž by nas sobu wzało. Z čolmami pućowachmy po jézorach a raz běchmy z konjomaj po puću na Kozina, hděz bě skupina ewangelskeje młodźinje z Bielsko. To bě wjesola jězba a wjesola zhromadźizna. Zhonichmy mnoho a wjeselichmy so na wopyt, kiž pak potom do wody padny — dešča wšak bě tam lětsa woprawdze nadosc.

Préz našeho mudreho hosćíela Pawela Struga dóstachmy węcywustojne wotmoły na wše prašenja — a tych mějachmy kóždy dźén znowa.

Kemši běchmy kóždu njedželu. Wězo so pôlscie předowaše, a pué bě 6 km daloki. Tam nawjazachmy styki z fararjom Szarekom a ze skupinou młodziny z NDR. Tam dožiwichmy cyrkwiński chór z Golešowa, hdźež běchmy jako serbscy fararjo před lětom byli. Za wšo so zajimowachmy. Katolsku cyrkej dožiwichmy wosebje na hnadownym městnje Swjata Lipa. Byrnjež wjedro dobre njebě, bě tam wjèle ludu. Němsku zašlość widzachmy w rozpadankach Wjelčeje šancy (Wolfsschanze). Čłowiekow studowachmy na a při dróze.

Za mnohich z nas bě to pření raz, zo so tak intensiwnje zeznachu z druhim ludom. Pytnechmy, zo nimamy prawo kritizować. Najsjerje je tuton lud na swoje wašnje zbožu bliże hač my. Tam je mjenje bojosće. Mér wutroby drje je wjetši. Člowjekoj su snano spokojniši, hdýž tež njespokojnych nadeńdeš. Kultura je za daloki swět wotewrjena. Njemóžu wšo na-ličić, štož je nas zaběralo. My so pro-owachmy, zo bychym woprawdzi- tosć po móžności prawie zeznali.

Za přichodné léto smy sebi wotmyslili, zo so znowa na puć podamy do polskeho kraja. Radlubje chcemy serbskich młodych křesčanow z druhich wosadow sobu wzać. Najsjerkejce pojědžemy do Beskidow. P. W.

Łwosadow

Njeswačidlo. Sobotu, 9. nowembra 1974, móžeštaj Hermann Wehle a jeho mandželska Marta rodź. Gannerec z Holešowske Dubrawki swój złoty kwas w čiłości a strowości świeći. Jubilaraj běštaj z kwasnymi hościmi do Bożego domu přišloj, zo bychu so Bohu džakowali a Boże słowo słyšeli. Cyrkwiński chór swjatočnosć ze spěwomaj porjenši.

Při wšíej džakownosći dyrbjachmy pak tež spominać na wšelku zrudobu, kotař bě wosebje po wojnje na Wjelic swojbu přišla.

Bóh Knjez chcył dać jubilaromaj
miły wjechor žiwjenja.

Njeswačidlo. Prěnju njedželu adwenta (1. 12. 1974) wuhotowa kantor Dietmar Fehr z cyrkwińskim chórom, solistami a instrumentalistami nimoměry rjanu adwentsku hudźbu. Wjèle wasadnych bě so zešlo. Z połnym busom běchu też z Radworja a z Łupoje přijeli, štož nas wosebje zwjeseli.

Pomahaj Bóh, časopis ewangelickich Serbow. — Wuchadża jónkróz za měsac z licencu čo. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskej rady NDR. — Rząduje Konwent serbskich ewangelickich duchownych. — Hłowny zamołwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswaciński. — Ludowe nakladnistwo Domo-wina, Budysin. — Ciść: Nowa Doba, ciścérnia Domowiny (III-4-9-2556).